

KNJIGA: IDENTITETA HIŠ NA KOROŠKEM, POMEMBEN PRISPEVEK K BOLJ UREJENI SLOVENSKE KULTURNI KRAJINI

Lesena gradnja vedno bolj pridobiva na pomenu, zato se tudi lesarji vedno bolj vključujemo v so-oblikovanje naše kulturne krajine. Ravno na področju oblikovanja kulturne krajine je bilo v preteklega pol stoletja storjenih veliko napak. Zato je nujno, da se z uveljavljanjem lesene gradnje ne ponavljajo stare napake. Še tako dobra praksa lesene gradnje iz severnih dežel ne sodi nujno tudi v naše okolje. Pri načrtovanju in prenavljanju stanovanjskih objektov nam je lahko v veliko pomoč novo izdana publikacija IDENTITETA HIŠ NA KOROŠKEM, ki je nastala kot rezultat istoimenskega projekta, ki poteka v sodelovanju s Fakulteto za arhitekturo pod vodstvom docentke dr. Zive Deu. Pri pripravi te knjige pa so sodelovali še Mateja Kavčič, Boris Deanovič in Lucija Čakš.

Domačija v Topli (foto: Tomo Jeseničnik)

Publikacija je razdeljena na šest poglavij. Bralcu všečno, so opisi v tekstu bogato podprti s slikovnim gradivom. V prvih poglavjih nam avtorji tako predstavijo značilnosti Koroške pokrajine in njene arhitekture. Prikazani so trije značilni tipi stanovanjskih hiš na Koroškem: pritlične lesene hiše (tip 1), zidane pritlične hiše (tip 2) in nadstropne zidane hiše (tip 3). Za lesarje je še posebej zanimiv tip 1 – lesena pritlična hiša. Tudi velik del knjige je posvečen lesu kot gradivu. Avtorji poudarjajo, da koroški krajini pristoji površinsko neobdelan les, les z značilno sivo patino. Pogled pa pritegnejo še zanimivi detajli lesenih kotnih zvez, starih vrat, oken, stopnišč, zatrefov, napuščev, ograj ... Z izbranimi fotografijami omenjenih detajlov so avtorji analizirali stanje na področju Koroške. Prikazani so primeri dobre in slabe prakse. Pri tem še posebej opozarjajo na nekritično vnašanje likovnih izročil iz povsem tujih kulturnih okolij (Finska, Kanada) v našo krajino. Avtorji pa ne ostajajo le pri kritiki temveč predlagajo tudi številne rešitve za izboljšanje stanja. Na primeru izbranih rešitev opozarjajo in

nakazujejo koroški krajini primerno gradnjo. V zadnjem delu pa so skicirane še idejne rešitve za različne tipe stanovanjskih gradenj, ki ne kazijo koroške kulturne krajine. V pričujočem delu je predstavljenih še nekaj vzorčnih izvedenih projektov sodobne gradnje po vzoru identitetne arhitekture. Ti primeri se ne nahajajo le na področju Koroške, temveč so locirani v bližnjih sosednjih pokrajinah.

Ocenjujem, da je knjiga obvezno branje za vse, ki se ukvarjajo z gradnjo. Tudi za lesarje. V publikaciji so podani številni predlogi, ki jih je nujno upoštevati, da bomo slovensko kulturno krajino ohranili zanamcem. Na podlagi opisanih rešitev lahko domači proizvajalci lesenih hiš in opreme ponudijo domačim potrošnikom inovativne rešitve, rešitve z višjo dodano vrednostjo, ki bodo temeljile na domači surovini in bodo prilagojene domačim razmeram. S tem se bodo odprli tudi novi viri prihodkov in nove zaposlitve.

Upam, da bo ta publikacija izziv tudi za ostale arhitekturne regije, da bodo skupaj s strokovnjaki pripravili podobna izhodišča za oblikovanje kulturne krajine v vseh arhitekturnih regijah Slovenije.

* doc. dr., Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za lesarstvo, Jamnikarjeva 101, SI-1000 Ljubljana, e-pošta: miha.humar@bf.uni-lj.si